

ПОКАРАННЯ

Чим вище підбивалося сонце, тим лютішою ставала спека. Коні збилися до купи, звісили голови.

Хлопці лежали під вербою. Володька потягнувся, тріпнув чубом:

– Може, в грушевий сад махнемо, га?

Хлопці мовчали. Звичайно, затія спокуслива – поласувати соковитими грушами. Але виразніше за груші кожен бачив перед собою грізну постать колгоспного сторожа діда Гарби.

Не знав Гарба, що таке хвороба й утома. В найлютіші морози старий купався у річці. “Дід-степовик” – з острахом і повагою називали його в селі. Сторож в саду ніколи не сидів, а порався біля хати. Та в критичну хвилину котилося громоподібне: “Ого-го-го!” З піднятою сапою летів дід Гарба. Він гнався за шибеником кілометрів із п’ять, а якщо траплявся дуже спритний, то й десять. Словом, не було ще такого випадку, щоб дід не зловив охочого до колгоспних фруктів.

Володька не відступав.

– Давайте на конях. Якщо той... втечемо.

Грицько й Михайло нехотя підвелись. Льонька – за ними. Спочили на коней. Коли з-за горба вигулькнув сад, хлопці зупинили Льоньку й наказали: “Побачиш діда – свисни!”, а самі рушили далі.

Зловивши носом терпкий запах груш, Льонька пришпорив кобилу Муху і мерщій до крайнього дерева. Тільки скочив на землю, як над садом прогрімало:

– Ого-го-го!

Дід Гарба! Льонька шмигнув до переляканої Мухи. Щоб допомогти вершнику, Муха спіймала його зубами за штанці й підкинула вгору.

Описавши петлю, хлопець зарив носом у землю. В цей час хтось згріб його залізною п’ятірнею:

– Ага, попався!

У щілінку приплющеного ока Льонька побачив грізно настовбурчені дідові вуса. В Льончиному горлі забелькотіло:

– Ой, не бу-буду! Відпу-пу-стіть!

Дід узяв Муху за повід, полоненого – за комір і потяг вглиб саду. Кобила упиралася, Льонька ж пальцем боявся поворухнути. “Що він зробить зі мною? – тремтів він кожною жилкою. – Повісить на груші чи кине в трясовину?..”

Прив’язавши Муху, дід турнув малого до куреня. Поставив повне відро груш і наказав:

– Їж!

– Не буду! – видзеленькав Льонька зубами.

– Їж, кажу тобі!

Примочуючи грушу сльозами, Льонька почав їсти. Терпко звело рот, не було сил ні жувати, ні ковтати. Ледве домучив першу грушу.

– Їж! – знову почулося страшне слово.

Після третьої груші напала гикавка. Муха, дивлячись на Льоньчині муки, жалібно заіржала. Дід стояв нерухомо.

– Дідусю, рідненький... Не можу...

– А красти – можеш?

Ще проковтнув Льонька кілька груш. Бридке місиво застряло в горлі, очі полізли на лоб.

– Пустить, дідусю, більше не бу...

– Не будеш? Отож дивись! І дітям, і внукам закажи: не берить чужого – воно печеться.

– Дід узяв хлопця за комір і, наче жабеня, підняв над собою. Льонька й не отямився, як опинився на Мушиній спині. Старенька з місця рвонула в галоп; вона так стрибала через кущі й рівчаки, ніби випорснула з вогню.

З кущів вигулькнули хлопці. Льонька, побачивши своїх, заревів на весь голос. Хлопці презирнулися.

– Він що, бив тебе?

– Не бив... грушами... годував.

– Годував? – витріщились хлопці. – Чого ж ти ревеш?

– Еге ж, аби вас так... годували... На все життя вистачить...

(За В. Близнецем; 450 сл.)